

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Lenky Kaniové a soudců JUDr. Miluše Doškové a JUDr. Karla Šimky v právní věci žalobkyně: **V. S.**, zastoupena opatrovníkem Josefem Horynou, proti žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**, se sídlem Na Poříčním právu 376/1, Praha 2, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 20. 6. 2014, č. j. MPSV-UM/2782/14/4S-LBK, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem, pobočky v Liberci ze dne 16. 5. 2019, č. j. 60 Ad 6/2018 – 25,

t a k t o :

- I. Návrh žalobkyně na ustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti **s e z a m í t á .**
- II. Kasační stížnost **s e o d m í t á .**
- III. Žádný z účastníků **n e m á p r á v o** na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci a předcházejících řízení před soudy

[1] Žalobou ze dne 8. 6. 2018 se žalobkyně prostřednictvím opatrovníka u Krajského soudu v Ústí nad Labem, pobočky v Liberci, domáhala zrušení rozhodnutí žalovaného ze dne 20. 6. 2014, č. j. MPSV-UM/2782/14/4S-LBK, kterým bylo k jejímu odvolání změněno rozhodnutí Úřadu práce – krajské pobočky v Liberci ze dne 14. 2. 2014 tak, že se považuje za závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni III (těžká závislost) a byl jí přiznán příspěvek na péči ve výši 8.000 Kč měsíčně namísto 4.000 Kč měsíčně.

[2] V žalobě žalobkyně uvedla, že žalobu proti rozhodnutí žalovaného již dříve podala u nesprávného soudu - Obvodního soudu pro Prahu 2, č. j. 42 C 25/2017. V rámci řízení u obvodního soudu pak navrhla delegaci řízení ke Krajskému soudu v Ústí nad Labem, pobočky v Liberci. Protože však není jisté, kdy bude řízení delegováno, podala z procesní opatrnosti žalobu znovu, již ke správnému soudu.

[3] Krajský soud si vyžádal spis vedený u Obvodního soudu pro Prahu 2 pod sp. zn. 42 C 25/2017 a z něj zjistil, že žalobkyně tomuto soudu podala žalobu zcela shodného obsahu proti témuž žalovanému správnímu orgánu, kterou napadala pro nesprávnost a nezákonnost stejné správní rozhodnutí, a to již dne 31. 1. 2017. Dále uvedl, že ve věci sp. zn. 42 C 25/2017

činí Obvodní soud pro Prahu 2 dosud procesní úkony, vede soudní řízení o této žalobě a řízení nebylo dosud pravomocně ukončeno.

[4] Na základě výše uvedeného uzavřel, že projednání žaloby, podané později ke krajskému soudu, vedené pod sp. zn. 60 Ad 6/2018, brání překážka soudního řízení dříve zahájeného u Obvodního soudu pro Prahu 2 vedeného pod sp. zn. 42 C 25/2017.

[5] Z uvedených důvodů krajský soud žalobu podle § 46 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“) odmítl pro překážku litispendence.

[6] Ke kasační stížnosti žalobkyně (stěžovatelky) Nejvyšší správní soud rozsudkem ze dne 21. 2. 2019, č. j. 1 Ads 254/2018 – 71, usnesení krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

[7] Uvedl, že je mu z úřední činnosti známo, že poté, co obvodní soud zastavil řízení o stěžovatelčině žalobě, podala stěžovatelka na základě jeho poučení žalobu opětovně ke Krajskému soudu v Ústí nad Labem, pobočce v Liberci. Krajský soud tuto žalobu usnesením ze dne 12. 11. 2018, č. j. 60 Ad 11/2018 – 29, odmítl pro opožděnost. Shledal, že stěžovatelka podala správní žalobu ve lhůtě jednoho měsíce od právní moci rozhodnutí o zastavení řízení před civilním soudem podle § 72 odst. 3 s. ř. s., protože platí, že takto podaná žaloba byla podána dnem, kdy došla soudu rozhodujícímu v občanském soudním řízení, tedy dnem 31. 1. 2017. Napadené rozhodnutí však bylo zmocněnci stěžovatelky doručeno dne 20. 6. 2014 (osobním převzetím). Podle § 72 odst. 1 s. ř. s. lze žalobu podat do dvou měsíců poté, kdy rozhodnutí bylo doručeno, žaloba tedy byla podána opožděně. Proti tomuto usnesení podala stěžovatelka kasační stížnost zpochybňující možnost seznámení se s napadeným správním rozhodnutím, a tedy počátek běhu lhůty pro podání žaloby, která je nyní u Nejvyššího správního soudu vedena pod sp. zn. 3 Ads 165/2018, a dosud o ní nebylo rozhodnuto.

[8] Nejvyšší správní soud se neztotožnil s právním hodnocením otázky litispendence krajským soudem. K obdobné situaci se Nejvyšší správní soud vyjádřil v rozsudku ze dne 22. 11. 2018, č. j. 2 As 323/2018 - 13, v němž uvedl, že: *„O litispendenci jakožto negativní podmínce řízení ve smyslu § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s. lze v případě dvou návrhů v téže právní věci mezi týmiž účastníky podaných u různých větví občanského soudnictví hovořit v pravém slova smyslu teprve tehdy, je-li vyjasněn právní osud toho z nich, jenž byl podán ke té větvi soudnictví, jež nemá pravomoc ke jeho projednání, a to tak, že oba návrhy se „sejdou“ ve správním soudnictví.“* Jinými slovy, je-li totožný návrh podán jak u soudu rozhodujícího v občanském soudním řízení, tak u soudu rozhodujícího ve správním soudnictví, nemůže se ve vztahu k později podanému návrhu jednat o překážku litispendence. K rozhodnutí o věci má pravomoc (věcnou příslušnost) vždy pouze jeden z těchto soudů.

[9] Byla-li žaloba podána jak k civilnímu soudu, tak soudu správnímu, jeden z nich typicky vysloví, že k rozhodnutí ve věci nemá pravomoc a řízení zastaví či odmítne. Pouze pokud bude na základě poučení soudu podána opětovně žaloba a tedy se sejdou takto v jedné větvi soudnictví dvě žaloby s týmiž účastníky v téže věci, je možno hovořit o litispendenci. Taková situace však v projednávaném případě nenastala.

[10] Nejvyšší správní soud v předcházejícím rozsudku uvedl, že vzhledem k tomu, že žalobu podanou po zastavení řízení civilním soudem krajský soud odmítl pro opožděnost, nenastane překážka litispendence ani po zrušení usnesení krajského soudu. Bude zde však existovat překážka věci rozhodnuté (odmítnuté žaloby v téže věci pro opožděnost), tedy důvod pro odmítnutí žaloby dle § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s. Nejvyšší správní soud však v předcházejícím

řízení neshledal důvody pro postup, aby podanou žalobu sám odmítl dle § 110 odst. 1 věta první za středníkem s. ř. s., neboť v době rozhodování krajského soudu tento důvod ještě nebyl dán.

[11] Krajský soud následně v záhlaví popsaným usnesením s odkazem na vyslovený závazný právní názor Nejvyššího správního soudu žalobu pro překážku věci pravomocně rozhodnuté odmítl.

II. Kasační stížnost a její posouzení

[12] Proti tomuto usnesení brojí stěžovatelka kasační stížností, kterou spojila se žádostí o ustanovení zástupce. Uvedla, že s postupem krajského soudu nesouhlasí a považuje jej za protiústavní a nepochopitelný. Krajský soud porušil právo na soudní ochranu.

[13] Nejvyšší správní soud se nejdříve zabýval otázkou přípustnosti kasační stížnosti.

[14] Podle § 104 odst. 3 písm. a) s. ř. s. je kasační stížnost nepřipustná proti rozhodnutí, jímž soud rozhodl znovu poté, kdy jeho původní rozhodnutí bylo zrušeno Nejvyšším správním soudem; to neplatí, je-li jako důvod kasační stížnosti namítáno, že se soud neřídil závazným právním názorem Nejvyššího správního soudu.

[15] Nejvyšší správní soud konstatuje, že nyní posuzovaná kasační stížnost je zcela zjevně nepřipustná. Míří totiž proti rozhodnutí, kterým krajský soud rozhodoval znovu poté, co bylo jeho původní rozhodnutí zrušeno. Krajský soud postupoval plně v souladu s vysloveným právním názorem. Stěžovatelka se svou kasační stížností snaží postup soudu založený na závazném právním názoru zpochybnit, považuje jej za protiústavní. Je tedy zjevné, že nenamítá nerespektování závazného právního názoru, a není proto možno uvažovat o výjimce z nepřipustnosti opakované kasační stížnosti zakotvené v § 104 odst. 3 písm. a) s. ř. s. za středníkem. Nejvyšší správní soud doplňuje, že postup krajského soudu není nepochopitelný ani protiústavní, neporušuje právo stěžovatelky na soudní ochranu. Naopak je výrazem povinnosti soudu nižší instance respektovat již jednou vyslovený závazný právní názor, což zaručuje právní jistotu účastníků soudního řízení a předchází řetězení soudních řízení.

[16] Soud závěrem uvádí, že v případě stěžovatelky netrval na podmínce zastoupení advokátem v řízení o kasační stížnosti zakotvené v § 105 odst. 2 s. ř. s. Jak již soud shora uvedl, jde o kasační stížnost zjevně nepřipustnou. Trvání na povinném zastoupení stěžovatelky by bylo zcela bezúčelné, formalistické, v příkrém rozporu se zásadou procení ekonomie a nemohl by vést k ochraně stěžovatelčiny práva (srov. např. rozsudek ze dne 25. 7. 2008, č. j. 8 As 16/2008 – 244).

[17] Nejvyšší správní soud nepominul, že stěžovatelka svou kasační stížnost spojila se žádostí o ustanovení zástupce. Ani případná pomoc právního profesionála by nemohla za žádných okolností zvrátit jednoznačný právní názor, který kasační soud vůči krajskému soudu vyslovil v předcházejícím zrušujícím rozsudku a kterým se krajský soud v posuzované věci bez jakýchkoli pochyb řídil. Při zvážení specifických okolností souzené věci, proto návrh na ustanovení zástupce zamítl (výrok I.). Soud tímto postupem sice stěžovatelce nedal možnost, aby si advokáta obstarala sama, nicméně v případě zjevně nepřipustné kasační stížnosti, u které nelze shledat žádný prostor pro právní argumentaci, nepředstavuje takový postup porušení Ústavou garantovaného práva na právní pomoc v soudním řízení (srov. usnesení ze dne 14. 5. 2008, č. j. 7 Afs 34/2008 – 103). Ani právní profesionál by nemohl řízení v současné jednoznačné procesní situaci zvrátit ve stěžovatelčin prospěch a poskytnout jí tak jakoukoli účinnou pomoc.

[18] Nejvyšší správní soud tedy shrnuje, že kasační stížnost jako nepřipustnou odmítl (výrok II.). Vzhledem k tomu, že byla kasační stížnost odmítnuta, nemá žádný z účastníků právo na náhradu nákladů tohoto řízení (výrok III.; § 60 odst. 3 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s.).

P o u ě n í : Proti tomuto rozhodnutí **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 7. srpna 2019

JUDr. Lenka Kaniová
předsedkyně senátu